

K TÝLOVÉMU ZABEZPEČENÍ VOJSK

Zabezpečení bojové činnosti vojsk ve vysokých tempech, v rozptýlených sestavách, na velkých prostorech, s náhlými změnami situací, při vedení boje bez použití zbraní hromadného ničení i při jejich použití, stále více závisí na realizaci týlového zabezpečení. Proto je týlové zabezpečení jedním z hlavních druhů zabezpečení vojsk a při cvičeních mu věnujeme zvýšenou pozornost.

Při procvičování týlového zabezpečení podle **nové organizační struktury vojskového týlu** jsme získali řadu poznatků, zejména z rozmísťování a přemísťování týlů, ze zásobovací činnosti a z velení týlovým útvarům a jednotkám.

Jednoznačně se potvrzuje, že vytvoření praporu materiálního zabezpečení (prmz) na stupni vševojskové divize se osvědčilo. Sloučily se tak tři dosavadní samostatné prvky divizního týlu — automobilní prapor, divizní sklady a polní pekárný — do jednoho celku. Tím se sjednotilo a upevnilo velení, zjednodušila součinnost a výrazně snížilo množství potřebné dokumentace. Nově byla upravena výše pohyblivých zásob materiálu, zvláště munice. Divize je schopna vést boj samostatně po několik dnů. Výrazným zkvalitněním týlového zabezpečení je i organické zařazení do prmz družstva hromadného doplňování techniky pohonnými hmotami.

Rozmístění týlových útvarů a jednotek ovlivňuje druh bojové činnosti (útok, obrana, střetný boj), zamořené prostory, možné napadení nepřítelem, cesty, terén a jeho pokrytí (osady, lesy, hory, vodní překážky) a klimatické podmínky, především sněhová pokrývka. Praktické zkušenosti ukazují, že rozmísťování týlu divize v souladu s předpisem Týl-1-1 čl. 10 je vhodné členit na dva sledy. V prvním sledu rozmísťovat zdravotnické prostředky a podle konkrétní situace dopravní prostředky s naloženým materiálem, především s municí a pohonnými hmotami vyčleněnými z prmz. Výše materiálu se bude zpravidla rovnat jednodenní spotřebě jednoho až dvou vševojskových útvarů. Druhý sled týlu tvoří prmz a rozmísťuje se v útoku do vzdálenosti 25—30 km od před-

ního okraje bojových sestav, v obraně 40 i více km. Toto rozmístění zabezpečuje nepřetržitě velení týlu, plnění zásobovací činnosti, zdravotnické odsuny a poskytování technické pomoci. Pokud nejsou v této vzdálenosti výhodné podmínky pro rozmístění týlu (vhodné osady, lesy, skrytá místa, komunikace), je výhodnější volit prostor ve větší vzdálenosti s cílem dosáhnout především vyšší odolnost týlu. Větší vzdálenost od zásobovacích vojsk o 5—10 km znamená prodloužení časového koloběhu dopravních prostředků s materiálem o 15—20 minut. Tento čas nahradí dřívější výjezd zásobovacích proudů, ale v tomto krátkém čase nejde výrazněji zvýšit odolnost týlu proti činnosti nepřítele. Je tedy výhodnější týl umístit ve větší vzdálenosti, ale zabezpečit mu bojeschopnost k plnění úkolů.

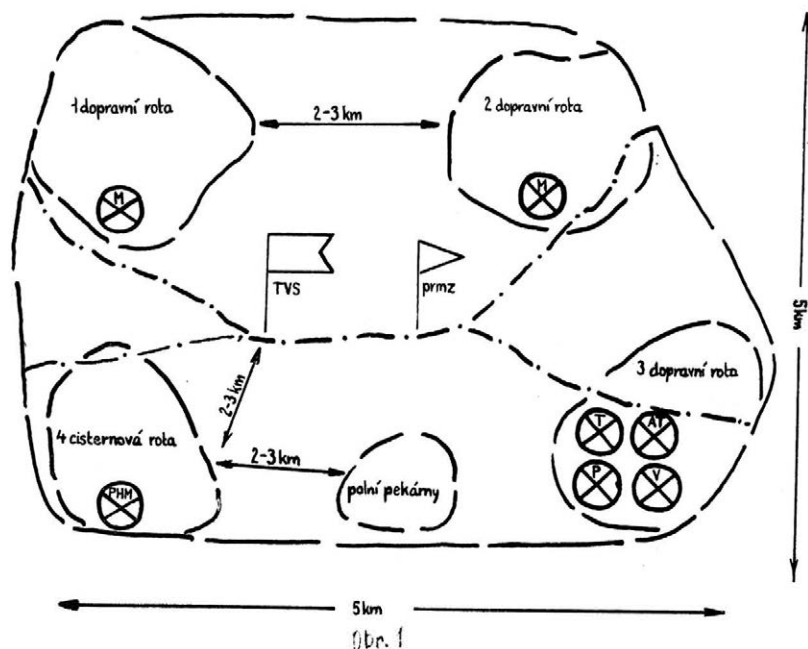
Některí týloví funkcionáři vzhledem k praxi při cvičeních, kdy se zpravidla organizuje rozmístování týlových útvarů a jednotek výlučně v lesních masivech, si neuvědomují výhody rozvinování týlu v osadách. Osady umožňují rozmístit prvky velení ve sklepích kulturních domů, škol a zemědělských zařízení (na vesnicích je jich nově postaveno značné množství), zásobovací prostředky ve stodolách, pod kůlnami, v zahradách apod. Tyto umožňují kvalitnější ochranu a obranu týlu a především zvyšují ochranu proti možnému účinku ZHN nepřítele. Kromě toho můžeme v osadách využít různé předem prověřené místní zdroje, jako telefonní síť, sklady, zdroje pitné vody apod. Rovněž přezívá názor, že spojovací prostředky musí být rozmístěny přímo v sestavě týlu. Výhodnější je vyčlenit rádiové stanice do prostoru, odkud zajistí neselhávající spojení (na návrší, okraje osad, lesů, nejméně však 100 m od vedení vysokého napětí) a zabezpečit si dálkové ovládání nebo předávání zpráv. Není nic platná rádiová stanice přímo u náčelníka, když nezabezpečí trvalé a neselhávající spojení. Navíc vytváří možnost jejího zaměření a ničení nepřítelem, a tím současně i ničení TVS a celého štábu týlu.

Při značné nasycenosti vojsk v pásmu bojové činnosti je určitým problémem najít vždy vhodné prostory rozmístění týlu. Zde je nutné mít úzkou součinnost zvláště s operačním štábem a úkol řešit přímo s náčelníkem štábu. Prostory volíme vždy tak, aby se nepřekrývaly. Rovněž záložní prostory je třeba předem prozkoumat a stanovit možné rozmístění.

Nejvýhodnější podle získaných zkušeností je rozmístění TVS divize a prmr se zásobami materiálu po kolektorech, kdy každý kolektor tvoří jedna dopravní rota, polní pekárny a TVS. Mezi kolektory je vzdálenost 3—4 km. K tomu je nutné vyčlenit prostor cca 5×5 km, nebo 4—5 osad s dobrou komunikační sítí.

Divizní sklady rozmístíme u dopravní rot, která veze daný materiál. S cisternovou rotou rozmístíme i družstvo hromadného doplňování PHM. Možné rozmístění týlu svazku — viz **obr. 1**.

Do prvního sledu týlu divize vyčleníme dopravní prostředky s materiálem, především za útoku, při nedostatku komunikací a po překonání prvními sledy

vojsk vodní nebo jiné překážky. Tyto umístíme 15–20 km před prostor rozmístění prnz, to je na úroveň týlů pluků prvního sledu.

Týl přemísťujeme v souladu s vývojem bojové situace tak, aby nebylo narušeno nepřetržité velení a zabezpečení bojujících vojsk. Při předpokládaném denním postupu vojsk v útoku 40–60 km je výhodné přemísťovat prnz jednou až dvakrát denně a plukovní týl dvakrát až třikrát denně. Polní pekárny divize, pokud vyrábějí chléb, přemísťujeme jednou denně.

Při současných požadavcích na nepřetržité velení a skrytý manévr je reálné přemísťovat TVS divize jako prvek velení samostatně a za ním přesunovat prnz se sklady a polními pekárnami, eventuálně polní pekárny přesunovat rovněž samostatně.

TVS divize představuje do 15 vozidel a jeho svinutí a rozvinutí trvá vždy do 20 minut a pochodový proud dosáhne délky 600–800 m. Vzdálenost 30 km překoná za 60 minut, a tím celkový čas na přemístění (svinutí, přesun, rozmístění) nepřesáhne 100–120 minut. Při přesunu TVS divize s celým prnz trvá svinutí a seřazení proudů cca 60 minut a stejná doba je nutná na rozvinutí. Při přemístění, vzhledem k těžkým vozidlům s vleky u dopravních rot, nepřesáhne rychlost přesunu 25–30 km.h⁻¹. Přesun celého prnz představuje do 350 vozidel a vleků, které se přesunují ve 4–5 proudech a jejich celková délka

na jedné ose bude 15—18 km. Z tohoto hlediska je výhodnější přesunovat TVS samostatně a v dalším sledu přesunovat prnz se zásobami materiálu a polními pekárny.

Při cvičeních se ukázalo, že někteří týloví funkcionáři nedoceňují důležitost průzkumu nového prostoru rozmístění. Průzkum si vysílají s minimálním časovým předstihem před proudy na přesunu s materiálem a ten nestačí výsledek průzkumu hlásit do zahájení přesunu TVS nebo prnz. Tak týlové proudy stojí dlouhou dobu na komunikacích a nové prostory zaujímají zdlouhavě. Tím se týl vystavuje možnému napadení nepřitelem.

V nové organizační struktuře zpracovává rozkaz pro průzkum velitel a štáb prnz a též pro něj vyčleňuje síly a prostředky. Tím je odstraněna dřívější součinnost mezi automobilním praporem, divizními sklady a polními pekárny.

Při přemísťování se v dnešních mírových podmínkách, vzhledem k požadavku bezpečnosti provozu, klade mimořádný důraz na regulaci každého proudu. V bojových podmínkách bude nutné více zdůrazňovat vytyčení os přesunů, a tím i větší důležitost řízení přesunu proudů na osách jejich veliteli podle mapy.

Při přesunech se někdy zapomíná na jejich přímou ochranu a obranu proti pozemnímu a vzdušnému napadení, na vedení radiačního a chemického průzkumu a dodržování světelné kázně. Opomíjí se určování pozorovatelů vzdušného prostoru, skupin pro střelbu proti nízko letícím cílům, chemického pozorovatele, praktické vedení radiačního a chemického průzkumu během celého přesunu i vyčlenění přímého zajištění při každé zastávce na ose přesunu.

V zásobovací činnosti je dobře zvládnut systém překládání materiálu na jednotlivých zásobovacích stupních. Málo efektivně se ale při překládání materiálu využívají mechanizační prostředky pro manipulaci s materiálem, které se pro nedostatek dopravních prostředků na cvičení nevyváží vždy v potřebném počtu. Na nižších zásobovacích stupních se vytváří zpravidla málo časového prostoru pro doplňování zásob, a tak se projevují některé nedostatky i v plnění časových norem stanovených předpisem Týl-3-1. Tím se také důsledně neučí velitelé a příslušníci čet a rot praktickému doplňování munice a pohonných hmot.

Ke zkvalitnění procvičování zásobovací činnosti na nejnižších stupních je nutné zahajovat cvičení se sníženými zásobami. Např. u pohonných hmot s 50% naplněností hlavních nádrží techniky, u hospodářské výdejny s jednou dávkou proviantu, před cvičením u vozidel vyměnit plné přídavné baňky s PHM za prázdné a plné vyvážet v praporem výdejně nebo v plukovním skladu. Tím dosáhnout již od prvního dne cvičení plnění reálných zásobovacích úkolů. Při takto postaveném cvičení kalkulují cvičící se zásobami materiálu, které skutečně mají a procvičují se přísunem materiálu až k jednotkám.

Na stupni praporem a plukovního týlu je nutné, aby na vozidlech byl rozložen materiál podle zásobovacích celků, aby vozidla bojové výdejny byla schopna po příjezdu k jednotce doplnit všechny druhy munice, které jednotka

Tabulka 1

Útvar	Munice	PHM	Proviant	TAM	Ostatní	Celkem
msp s BVP	70	51	5	2	12	140
msp	112	46	5	2	12	177
msp	120	46	5	2	12	177
tp	83	49	2,5	2,5	15	152
sdo	0,5	3,5	0,5	0,2	1	4,8
dp	96	9	1	0,6	2	108,6
pto	17	5	1	0,2	1	24,2
rmo	131	5	1	0,2	1	138,2
plo	28	5	1	0,5	2	36,5
Celkem	657,5	219,5	22	11,2	58	958,2

Tabulka 2

Útvar	Munice	PHM	Proviant	TAM	Ostatní	Celkem
pzpr	2,2	5,6	0,3	0,5	0,5	9,1
žpr	1,6	11,3	1,1	0,6	12	26,6
prcho	0,2	3,7	0,6	0,5	0,5	5,5
spojpr	0,1	3,4	0,6	0,2	0,5	4,8
zdrpr	0,2	1,3	0,4	0,2	0,3	2,4
vel. rota	0,4	1,3	0,8	0,1	0,3	2,9
Celkem	4,7	26,6	3,8	2,1	14,1	51,3

Tabulka 3

Útvar	Munice	PHM	Proviant	TAM	Ostatní	Celkem
prote	0,3	4	0,5	20	0,3	25,1
prmz	1,5	12	1	1	0,5	16,0
Celkem	1,8	16	1,5	21	0,8	41,1

potřebuje, aby u hospodářské výdejny nebyl naložen veškerý proviant na jednom vozidle, které by při zničení nebo havárii, eventuálně i opožděném příjezdu nezpůsobilo výpadek ve stravování.

Velmi konkrétně je nutné zplánovat odběry materiálu z posádek, z výdejních míst, z výdejních míst na železničních stanicích, z výjezen na ropovodech apod. Je nutné přesně stanovit kde, kdy, kdo a kolik materiálu odebere. Nemůžeme se spokojit s tím, že si někteří týloví funkcionáři zjednoduší situaci a stanoví pouze výdejní místo. Ten stupeň velení týlu, který odběry stanoví, musí také přesně sledovat čerpání zásob a mít o tom kdykoliv přehled.

U dopravních jednotek, počínaje rotou týlového zabezpečení, musí velitelé vést grafiky pohybu vozidel na každé vozidlo a musí přesně znát (podle evidenčních čísel vozidla), jaký materiál je na daném vozidle naložen. Týl svazku musí vést přehledný grafikon pohybu zásobovacích proudů a denně zpracovávat Plán přísunu materiálu podle předpisu Týl-1-1 čl. 146. Jen tak dosáhneme reálného přehledu o možnostech plnění a splnění zásobovací činnosti.

U svazku musí být denně realizován přísun materiálu k vševojskovým a vojskovým plukům, protitankovému a raketometnému oddílu v souladu s předpisem Týl-1-1 čl. 139. Při ostatní divizní útvary, popř. i pro pluk ve druhém sledu bojové sestavy divize, je vhodné organizovat výdejní místo na úrovni velitelského stanoviště divize. Přímou v divizních skladech může odebrat prmr a prapor oprav techniky. Při předpokládané průměrné denní spotřebě materiálu může být zásobovací proces u motostřelecké divize realizován takto: přísun k týlům útvarů — viz **tabulku 1**, materiál přísunovaný do výdejního místa — viz **tabulku 2** a materiál odebíraný v divizních skladech — viz **tabulku 3**. (V tabulkách je hmotnost materiálu uváděna v tunách.)

Celkem u svazku je denní spotřeba cca 1050 tun. Z toho munice cca 664 tun, pohonných hmot 262 tun a 124 tun ostatního materiálu.

Při současném zásobovacím systému je nutné vyčlenit nejvíce času na překládání materiálu na jednotlivých zásobovacích stupních. Tok zásob je poměrně pomalý, a proto je základním požadavkem jeho zrychlení. Toho dosáhneme zjednodušením plánování, snížením počtů překládky a manipulace s materiálem, kompletací materiálu do zásobovacích celků, paletizací, využíváním mechanizačních prostředků pro manipulaci s materiálem, vhodně voleným prostorem pro přeložení materiálu a výtečnou vycvičeností příslušníků týlových jednotek a útvarů.

Ve vojskovém týlu je možné především ovlivnit a tím zrychlit zásobovací proces stanovením výhodného prostoru pro převzetí materiálu, využíváním mechanizačních prostředků pro manipulaci s ním a výtečnou vycvičeností příslušníků týlových jednotek a útvarů. Přitom vycházíme z těchto zásad:

— Prostor převzetí materiálu může být shodný s prostorem rozmístění skladů, popř. to může být jiný, výhodnější prostor. Základním požadavkem na pro-

stor přeložení materiálu je jeho vhodnost pro překládání z vozidla na vozidlo. Vhodný je rovný terén, aby obě vozidla stála na stejné úrovni a po položení přejezdového můstku mohl přejíždět nízkozdvíhový vozík a rudl z vozidla na vozidlo. U munice, která je většinou dopravována na těžkých vozidlech s vleky, musí být kolem vozidla a vleku takové místo, aby se dala překládat současně i na několik středních vozidel.

— Včas připravit, popř. uvolnit dopravní prostředky k převzetí materiálu. U pohonných hmot uvolnit dostatečnou kapacitu obalů.

— Zajistit potřebné mechanizační prostředky pro manipulaci s materiálem, přečerpávací agregáty a pracovní síly pro přeložení materiálu.

— Zabezpečit ostatní úkoly, které souvisí s překládkou materiálu, jako osvětlení, ochranu a obranu, dozimetrickou kontrolu, regulaci, shromaždiště vozidel před a po vyložení apod.

Zvláště výběru prostoru pro překládání materiálu se na cvičeních zpravidla věnuje malá pozornost, neboť materiál se přisunuje v poměrně malém množství a k jeho přeložení bývá dostatek času. Orientačními normami pro přeložení materiálu by měla být na stupni divize — pluk při překládání 130—190 tun doba do 2,5 hodin, na stupni pluk — prapor při překládání 25—30 tun do 1 hodiny. To předpokládá, aby vozidla přebírající materiál byla v daném prostoru připravena k překládce (sejmuté bočnice, odhrnuté vozové plachty, připraveny mechanizační prostředky, přečerpávací prostředky, osvětlení) a přijíždějící vozidla s materiálem najížděla na vytyčené plochy k nim.

V zásobovací činnosti na všech stupních je nutné vhodně zvolit dobu přisunů materiálu, kterou bude ovlivňovat bojová situace a možnost uvolnění dopravních prostředků na nižším zásobovacím stupni. Přisun je nutné organizovat nepřetržitě, ve dne i v noci a nedopusťt, aby dopravní vozidla zůstala delší čas prázdná.

K přisunu je výhodné:

— využít dobu, kdy se přemísťuje týl. Vozidla se po předání materiálu přesunou do nového prostoru a připraví se k převzetí zásob od nadřízeného zásobovacího stupně, nebo je odeberou z určených zdrojů,

— k době předpokládaného převzetí materiálu od nadřízeného soustředit dopravní prostředky podřízených zásobovacích stupňů a překládat materiál na vozidla s vynecháním jednoho zásobovacího stupně,

— dočasně přidělit část dopravních prostředků s materiálem podřízenému zásobovacímu stupni, a tím omezit překládání materiálu,

— připravit zásobovací proudy k podřízeným tak, aby si je odvedl kurýr, který ve večerních hodinách přivezl na TVS týlové souhrnné hlášení apod.

K přisunům a doplňování zásob materiálu je nutné přistupovat vždy podle konkrétní situace a nevynechat jedinou příležitost, jak vhodně materiál dodat až ke spotřebiteli. V praxi někdy unikají vhodné situace k doplnění zásob

nebo se řeší šablonovitě se snahou uskutečnit přísuny a doplňování pouze v noční době. Např. se málo využívá k doplnění zásob průchod jednotky nebo útvaru místem speciální očisty. Musí se stát pro týlové funkcionáře pravidlem, že po očištění bude jednotka plně doplněna přímo u MSO i materiálem a tím bude dosaženo její plné bojeschopnosti.

Dalším progresivním prvkem v systému doplňování zásob je **hromadné doplňování** techniky pohonnými hmotami, které se stalo již pro velitele i týlové funkcionáře samozřejmostí.

Družstvo hromadného doplňování pohonných hmot organizačně začleněné v prmrz divize je schopné doplnit celodenní spotřebu jednoho vševojskového pluku. Při použití všech souprav hromadného doplňování u divize (u vševojskových útvarů po jedné, u prmrz dvě, celkem šest) je možné doplnit divizi při přesunu na osách za 150—180 minut. To předpokládá přesunout prostředky hromadného doplňování a pohonné hmoty s předvojem a rozvinout je do příjezdu hlavních sil na jejich osách přesunu, zpravidla před rozchodištěm. Na každé ose mít 2—3 soupravy hromadného doplňování podle konkrétní organizace přesunujících se vojsk.

Při praktickém doplňování se ověřily časové normy doplnění tankové roty za 10—15 minut, tankového praporu do 30 minut, motostřeleckého praporu do 45 minut.

Zásobování pitnou vodou na cvičeních probíhá pouze v rámci útvarů, což částečně zkrsluje situaci. Velitelé a týloví funkcionáři si tak plně nemohou ověřit složitost tohoto druhu zásobování vojsk v podmínkách používání zbraní hromadného ničení a značného zamoření terénu a přírodní vody. Je nutné proto organizaci zásobování pitnou vodou věnovat zvýšenou pozornost a řešit ji ze stupně svazku i svazu centrálně vydáváním odborných pokynů a přijetím potřebných organizačních nařízení a opatření.

Velení týlu je zabezpečeno zpracováním a využíváním metodik práce na jednotlivé druhy činnosti a vzorovou dokumentací. Některé problémy se však projevují při předávání zpráv a signálů mezi stupni velení. Současné hovorové tabulky typu HT vyžadují značný čas na zašifrování a dešifrování předávaných zpráv a pro předávání se málo využívá motospojek a kurýrů.

Vytvoření praporu materiálního zabezpečení zákonitě vyvolalo některé změny ve velení týlu divize. Dosud velel NT-ZV divize automobilnímu praporu, divizním skladům přímo a polním pekárnám prostřednictvím náčelníka proviantní služby. V nové organizační struktuře velí přímo veliteli praporu materiálního zabezpečení. Odborná podřízenost zůstává beze změn, ale odborná nařízení divizním skladům a polním pekárnám musí materiální náčelníci předávat prostřednictvím velitele praporu materiálního zabezpečení.

Součinností otázky mezi dopravními jednotkami, sklady a polními pekárnami nyní řeší velitel a štáb prmrz.

Někteří týloví funkcionáři svazků opomíjejí konkrétně řešit všestranné zabezpečení přidělených posilových prostředků. Všeobecně se domnívají, že jejich týlové zabezpečení si řeší sami nebo nadřízený náčelník. Posilovým prostředkům je nutné určovat prostor rozmístění týlu a zdravotnických etap, řešit s nimi doplnění zásob, odsuny raněných, přisunové a odsunové cesty i regulaci na nich a vzájemný styk.

Předpis Oper-1-2 nařizuje, že štáby a odborní funkcionáři vedou na svých pracovních mapách situaci o dva stupně níže. To vyžaduje, aby týloví funkcionáři okamžitě informovali o každé změně prostoru a zásadní změně týlové situace svého přímého nadřízeného a nejméně třikrát denně mu předkládali odbornou informaci.

Při cvičeních se získávají nové praktické zkušenosti z velení týlu a upřesňují se časové normy v zásobovací činnosti s cílem soustavně zkvalitňovat týlové zabezpečení jako celek. V současné době všechny získané zkušenosti musíme posuzovat i vzhledem k nové organizační struktuře týlu.